5. సంక్రాంతి

పాఠంలోకి ప్రవేశించేముందు:

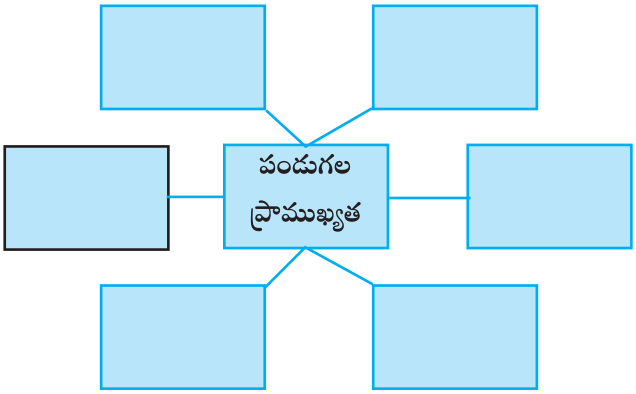

- మన భారతదేశం అనేక సంస్కృతులకు పుట్టినిల్లు. అందులో పండుగలు ఎంతో ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్నాయి.
- పండుగలు జరుపుకోవడానికి గల కారణాలేవి? ప్రక్కన ఇచ్చిన ఆకృతిలో పూరించండి.
- సంక్రాంతిని 'పెద్దపండుగ' అని ఎందుకంటారు-చర్చించండి.
- మహారాష్ట్రలో సంక్రాంతిని ఎలా జరుపుకుంటారు?

1. ఆరువదంచుల కాలచక్రము
తిరుగుచున్నది పరుసతప్పక
వాన కురియును పంట పండును
లోకవృత్తము నడువగా.

2. బూజు దులిపిన పూరి యిండ్లను
వెల్ల వేసిన వీథి గోడలు
అలికి ముగ్గుల నిడిన యరుగులు
అందగించెను పల్లెలన్

3. తెల్లవారఁగ మేలుకొలుపులు
పాడుచును హరిదాసు లాడఁగ
గొంతులెత్తు శకుంతములు ఆ
నందముగ నుతి కలుపుచున్

4. మంచి గుమ్మడి పూలపళ్ళెము
లెత్తు పూజకు ప్రొద్దుపొడుపులు
రేయి చుక్కలరీతి గన్నది
దోసపూవుల పిందెలన్

5. నవ్యధాన్య సువాసనలతో
పాలు నిండిన భాండములతో
ఇండ్లు సిరి ముంగిండ్లయిన ఈ
పచ్చి పండుగ సందెలన్

6. క్రొత్తబియ్యము క్రొత్త బెల్లము
ముఱ్ఱుపాలను పోసి కలపీ
కేరుచును పొంగింత మీ దిన
పుణ్యకాలోదయములన్

పరమాన్నం వండుదాం
పందారం చేద్దాం

- పాలు – నీరు కలిపి ఎసరు పెట్టాలి.
- ఎసట్లో, కడిగిన కొత్త బియ్యం వెయ్యాలి.
- ఉడికాక బెల్లం తురిమి, వేసి ఉడికించాలి.
- నేతిలో వేపిన జీడిపప్పు ద్రాక్ష వేసి కలపాలి.
- యాలకుల పొడి కలపాలి.

I. వినండి–సంభాషించండి.

1. సంక్రాంతి పండుగ ఏ నెలలో వస్తుంది?
2. సంక్రాంతి పండుగ ఎందుకు జరుపుకుంటారు?
3. ఇండ్లను మీరెలా శుభ్రపరుచుకుంటారు?

II. చదవండి–ఆలోచించండి–రాయండి.

అ. పదజాలం పెంపొందించుకుందాం.

వెల్లవేయుట = సున్నము వేయుట; మేలు కొలుపు = నిద్రలేపు; రేయి = రాత్రి; రీతి = విధము; నవ్య = కొత్తనైన; భాండము = పాత్ర; సిరి = లక్ష్మి/సంపద; ముఱ్ఱు పాలు = జున్ను పాలు; కేరుచు = ఉత్సాహంతో అరచుచూ, కేరింతలు వేస్తు.

ఆ. భావాలు నేర్చుకుందాం.

1. అరువది సంవత్సరములు అనెడు చక్రము క్రమము తప్పక తిరుగుచున్నది. జనజీవనమునకై వానలు కురియుచున్నవి. పంటలు పండుచున్నవి.
2. పల్లెలన్నియు బూజు దులిపిన పూరి ఇండ్లతో, కొత్తగా సున్నము కొట్టిన వీధి గోడలతో, అలికి ముగ్గులు పెట్టిన అరుగులతో అందంగా నున్నవి.
3. తెల్లవారుచుండగానే హరిదాసులు పాటలకు తగిన విధంగా నృత్యము చేయుచు జనులను మేలు కొలుపుచున్నారు. పక్షులును ఆనందంగా వారి పాటలతో శ్రుతి కలుపుచున్నవి.
4. పూజకై గుమ్మడి పూలను పళ్ళెములలో నింపిరి. పిందెలతో కూడిన దోసపూలు ఆకాశమునందలి నక్షత్రాలవలె ప్రకాశించుచున్నవి.
5. సంక్రాంతి సమయాన క్రొత్త ధాన్యము ఇంటికి వచ్చును. ఇల్లంతయు వాటి సువాసనలతో నిండును. పాయసమునకై పాలతో కుండలను నింపెదరు. ఈ విధంగా సంపద అనెడు ముంగిళ్ళతో ఇండ్లన్నియు నిండియున్నవి.
6. మకర సంక్రాంతి పుణ్యదినమున క్రొత్త బియ్యం, క్రొత్త బెల్లం, జున్నుపాలను పోసి పొంగించి ఉత్సాహంతో పాయసంను చేద్దాం.

ఇ. చర్చించండి–రాయండి.

1. పల్లెలు ఈ విధంగా నున్నవి.
2. నీటివలన ఇండ్లు సిరి మునిగిళ్ళయినవి.
3. సంక్రాంతి నాడు పాయసమును దీనితో తయారు చేయుదురు.
4. హరిదాసులు చేస్తున్నపని.
5. సంక్రాంతి సమయాన ఉన్న ప్రకృతి వర్ణన.
6. సంక్రాంతి సంబరాన్ని వర్ణించండి.
7. సంక్రాంతి పల్లెలలో జరుపుకొను విధానం.

III. కృత్యం:

పాఠ్యభాగంలోని కింది పద్యాలను చదివి, సూచనానుసారం కృత్యాలు చేయండి.

అ. కింది పద్యపాదాలను జతచేయండి.

	'క' వర్గం	'చ' వర్గం
1.	అరువదంచుల	వీథిగోడలు
2.	వానకురియును	నిండిన యరుగులు
3.	వెల్లవేసిన	కాలచక్రము
4.	అలికి ముగ్గుల	పంట పండును

పాఠ్యభాగంలోని 1వ, 2వ, 3వ పద్యాలు

ఆ. కింది పదాలను సొంతవాక్యాల్లో రాయండి.

1. అందగించు 2. మేలుకొలుపు

ఇ. స్వీయస్పందన

హరిదాసుల అలంకరణ గురించి మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.

IV. భాషావగాహన

అ. గీతగీసిన పదాలు ఏభాషాభాగాలో జతపరచండి.

1. కాలచక్రము తిరుగుచున్నది [ ]
2. మంచి గుమ్మడి [ ]
3. పూరి ఇండ్లు [ ]

అ) నామవాచకం
ఆ) అవ్యయం
ఇ) క్రియ
ఈ) విశేషణం

ఆ. గీతగీసిన ప్రత్యయాలు ఏ విభక్తులో రాయండి.

1. పూలు పళ్ళెము లెత్తు పూజకు [ ]
2. నవ్యధన్య సువాసనలతో [ ]
3. ముట్టు పాలను పోసి గలిపి [ ]

V. సృజనాత్మకత:

అ. సంక్రాంతి పండుగ విశేషాలు.

సంక్రాంతి
- [ ]
- [ ]
- రంగవల్లులు
- [ ]

ఆ. ఇచ్చిన ఆధారాలతో గడినుడిని పూరించండి.

1. పూజకై పళ్ళెంలో నింపిన పూలు (5)
2. పండుగ రోజు పాటలు పాడి నృత్యాలు చేసేవారు (5)
3. ఆకాశంలో నక్షత్రాల వలె ప్రకాశించేవి (4)
4. పాయసంలో ఉపయోగించేపాలు (4)
5. పాయసానికి పాలతో నింపేది (3)
6. జనజీవనానికి కురిసేవి (3)
7. అరుగులకు అందాన్నిచ్చేవి (3)

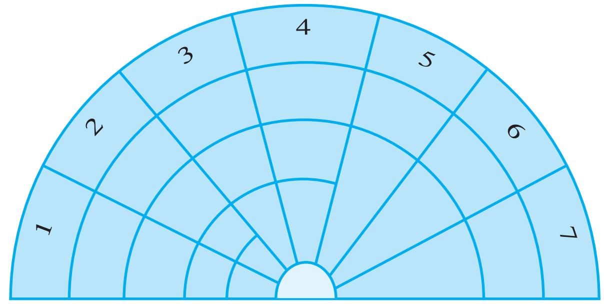

ఇ. ఇచ్చిన ఆధారాలతో గడినుడిని పండుగ పేర్లతో పూరించి ఆయా పండుగల గురించి ఐదేసి వాక్యాలు రాయండి.

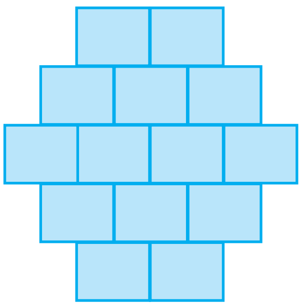

1. రంగుల పండుగ
2. తెలుగు సంవత్సరాది
3. డిసెంబర్ 25న జరుపుకొనే పండుగ
4. సేమ్యా పాయసాన్ని చేసుకుంటారు
5. అన్నా చెల్లెళ్ళ అనుబంధాన్ని తెలిపేది.

ఈ. సంక్రాంతిని గురించి గేయం రాయండి.

ముగ్గుల పండుగ రంగుల పండుగ
హరిదాసులు వచ్చే పండుగ
____
____
____

విశేషాంశాలు:

ఋతువులు	తెలుగు నెలలు	ఋతుధర్మము
వసంతఋతువు	చైత్ర, వైశాఖములు	చెట్లు చిగిర్చి పూలు పూయును.
గ్రీష్మ ఋతువు	జ్యేష్ఠ, ఆషాఢ మాసాలు	ఎండలు మెండుగ కాయును.
వర్ష ఋతువు	శ్రావణ, భాద్రపదములు	వర్షాలు కురియును.
శరదృతువు	ఆశ్వయుజ, కార్తీకములు	మెండుగ వెన్నెల కాయును.
హేమంతఋతువు	మార్గశిర, పుష్య మాసములు	చల్లని మంచు కురియును.
శిశిర ఋతువు	మాఘ, పాల్గుణ మాసములు	చెట్లు ఆకులు రాల్చును.

అవగాహన చేసుకుందాం – తెలుగులోకి అనువాదం చేద్దాం.

- Green gifts are unique and less expensive ____________________
- For example:- Decorated potted plants ____________________
- They give lot of satisfaction ____________________

Decorated cloth bags or papper Bags. ____________________

ఉపాధ్యాయులకు సూచన: విద్యార్థులు తమ ఇళ్ళలో వివిధ పండుగలను జరుపుకునే విధానాన్ని చర్చింపచేయండి.